

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА АКАДЕМІЧНОЇ
ДОБРОЧЕСНОСТІ

підготовки бакалавра
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право
спеціальності D3 Менеджмент
освітньо-професійної програми Менеджмент

Силабус нормативного освітнього компонента «ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ» підготовки бакалавра, галузі знань D Бізнес, адміністрування та право, спеціальності D3 Менеджмент, за освітньо-професійною програмою Менеджмент.

Розробник: Олеся Тоцька, професор кафедри менеджменту, доктор економічних наук, професор

Погоджено

Гарант освітньо-професійної
програми Менеджмент

Ірина ВОЛИНЕЦЬ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри менеджменту
протокол № 2 від 15 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри

Наталія ХОМЮК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	D Бізнес, адміністрування та право	Нормативний
Кількість годин / кредитів 120/4	D3 Менеджмент	Рік навчання 1-ий
		Семестр 1-ий
		Лекції 24 год.
		Практичні 26 год.
	Менеджмент	Самостійна робота 60 год.
ІНДЗ: немає	Перший (бакалаврський)	Консультації 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська
Сторінка курсу в Moodle		https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2333

II. Інформація про викладача

ППП – Тоцька Олеся Леонтіївна

Науковий ступінь – доктор економічних наук

Вчене звання – професор

Посада – професор кафедри менеджменту

Контактна інформація:

Телефон: 066-74-47-452

Електронна пошта: Totska.Olesia@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Основи наукових досліджень та академічної доброчесності» належить до циклу загальної підготовки, спрямований на формування у здобувачів освіти системи компетентностей щодо проведення наукових досліджень із дотриманням принципів академічної доброчесності.

2. Пререквізити і постреквізити освітнього компонента

Пререквізити: освітній компонент «Основи наукових досліджень та академічної доброчесності» є суміжним і тісно пов'язаним із такими освітніми компонентами як «Вступ до фаху», «Групово динаміка та комунікації (тренінг)».

Постреквізити: курсова робота з менеджменту, навчальна практика з фаховим спрямуванням, виробнича практика з функціональних сфер діяльності організації, переддипломна практика з написанням кваліфікаційної роботи, підготовка кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета викладання освітнього компонента – формування у здобувачів освіти системи компетентностей щодо теоретичних, методичних і практичних засад здійснення наукової діяльності з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Основними **завданнями** освітнього компонента є: ознайомити здобувачів освіти з поняттями, категоріями та принципами наукових досліджень; методологією та методами наукового дослідження; виробити поглиблені практичні навички проведення наукового дослідження, роботи з джерелами інформації.

4. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку

суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні компетентності:

СК9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

Програмні результати навчання:

ПРН2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

Soft skills: вивчення освітнього компонента «Основи наукових досліджень та академічної доброчесності» сприятиме формуванню таких soft skills як: вміння працювати з інформацією; творчий підхід; критичне мислення та аналіз; уміння бути членом колективу; навички презентації; самоконтроль і самоорганізація; чесність і етична відповідальність.

5. Структура освітнього компонента

Назви тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Тема 1. Основні поняття, категорії та принципи наукових досліджень	10	2	2	5	1	ТР (5) + Т (2) = 7
Тема 2. Методологія та методи наукового дослідження	12	2	4	5	1	ТР (5+5) + Т (2+2) = 14
Тема 3. Організація й етапи виконання наукових досліджень	10	2	2	5	1	ТР (5) + Т (2) = 7
Тема 4. Наукові дослідження лауреатів Нобелівської премії з економіки	12	2	4	5	1	РМГ (6) + Р (5) + Т (2+2) = 15
Тема 5. Науковий текст і вимоги до нього	10	2	2	5	1	ТР (5) + Т (2) = 7
Тема 6. Інформаційне забезпечення наукової роботи	10	2	2	5	1	ТР (5) + Т (2) = 7
Тема 7. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження	9	2	1	5	1	ТР (5) + Т (2) = 7
Тема 8. Підготовка кваліфікаційних робіт і процедура їх захисту	9	2	1	5	1	
Тема 9. Формування вченого як особистості та режим його праці	9,5	2	2	5	0,5	Р (5) + Т (2) = 7
Тема 10. Організація науково-дослідної діяльності в Україні	9,5	2	2	5	0,5	Р (5) + Т (2) = 7
Тема 11. Академічна доброчесність у сферах освіти та науки	9,5	2	2	5	0,5	ТР (5) + Т (2) = 7
Тема 12. Порушення академічної доброчесності у сферах освіти та науки	9,5	2	2	5	0,5	РМГ (6) + ТР (5) + Т (2+2) = 15
Всього годин / Балів	120	24	26	60	10	100

Форми контролю*: Т – тести, ТР – тренінг, РМГ – робота в малих групах, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з освітнього компонента передбачає підготовку до аудиторних (практичних) занять:

- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;
- підготовку до практичних занять;
- підготовку до тестування.

Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами освітнього компонента й містяться в електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2333>.

IV. Політика освітнього компонента

Політика викладача щодо здобувача освіти: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття потрібно відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь у наукових заходах тощо) навчання в цей період може відбуватися в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо рецензів і перекладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацьовувати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали: здобувачам освіти може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю (максимум 15 балів) за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез із виступом на конференції – 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку й участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проєктних заявок на участь у студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх і зимових школах тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://surl.li/vtzfet>).

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру за 100-бальною шкалою.

Ліквідація академічної заборгованості проводиться у вигляді тестування. Тестові запитання складено відповідно до програми курсу. Вони містять 50 запитань з однією правильною відповіддю. Кожне запитання оцінюється в 2 бали. Максимальна оцінка – 100 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на залік

1. Основні понятійні елементи наукового пізнання.
2. Емпіричний і теоретичний рівні пізнання.
3. Форми наукового пізнання.
4. Формулювання та обґрунтування гіпотези.
5. Функції та типи теорії у науковому пізнанні.
6. Види класифікацій наук.
7. Методологія наукового дослідження.
8. Загальні вимоги до методів дослідження.
9. Характеристика груп методів наукового дослідження.
10. Загальнофілософські методи.
11. Класифікація загальнонаукових методів дослідження.
12. Методи емпіричного дослідження.
13. Методи теоретичного дослідження.
14. Загально-логічні методи дослідження.
15. Історичний і логічний методи наукового пізнання.
16. Методика наукового дослідження.
17. Загальна характеристика наукової діяльності.
18. Види наукових досліджень.
19. Структура наукового дослідження.
20. Етапи виконання наукового дослідження.
21. Загальні поради до організації наукової діяльності здобувача вищої освіти.
22. Історія започаткування Премії Шведського центрального банку з економічних наук на честь Альфреда Нобеля.
23. Наукові дослідження лауреатів Нобелівської премії з економіки 1969–1980 рр.
24. Наукові дослідження лауреатів Нобелівської премії з економіки 1981–1990 рр.
25. Наукові дослідження лауреатів Нобелівської премії з економіки 1991–2000 рр.
26. Наукові дослідження лауреатів Нобелівської премії з економіки 2001–2010 рр.
27. Наукові дослідження лауреатів Нобелівської премії з економіки 2011–2020 рр.
28. Наукові дослідження лауреатів Нобелівської премії з економіки 2021–2025 рр.
29. Загальна характеристика й особливості наукового тексту.
30. Структура й основні ознаки наукового тексту.
31. Загальні вимоги до наукового тексту. Мова та стиль наукового викладу.
32. Навички написання текстів та їх формування. Елементи наукового тексту.
33. Редагування наукового тексту.
34. Суть, види, джерела інформації.
35. Методи пошуку та збору наукової інформації.
36. Організація роботи з науковою літературою.
37. Форми обміну науковою інформацією.
38. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
39. Наукова монографія, наукова стаття, тези доповідей.
40. Реферат, доповідь, книги.
41. Методика підготовки й оформлення публікацій до видання.
42. Форми звітності при науковому дослідженні.
43. Загальна характеристика курсової роботи як самостійного навчально-наукового дослідження здобувача освіти.
44. Підготовка до захисту і захист курсової роботи.
45. Випускна кваліфікаційна робота (проект) як різновид атестації.
46. Вимоги до структури та змісту випускних кваліфікаційних робіт (проектів).
47. Виховання творчих здібностей.
48. Основні психологічні риси діяльності вчених.
49. Особливості розумової праці.

50. Етичний кодекс ученого України.
51. Етика наукових досліджень.
52. Учений як автор.
53. Учений як керівник.
54. Учений як викладач.
55. Учений як консультант чи експерт.
56. Учений як громадянин.
57. Державна політика у сфері наукової і науково-технічної діяльності.
58. Організації, які формують науку України.
59. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні.
60. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах).
61. Науково-дослідна робота студентів.
62. Поняття академічної доброчесності та академічного тексту.
63. Загальні принципи забезпечення академічної доброчесності.
64. Суб'єкти забезпечення академічної доброчесності.
65. Основні вимоги академічної доброчесності.
66. Академічна доброчесність: поняття та загальні принципи забезпечення.
67. Види порушень академічної доброчесності.
68. Академічний плагіат.
69. Самоплагіат.
70. Фабрикація, фальсифікація.
71. Списування.
72. Обман.
73. Хабарництво, необ'єктивне оцінювання.
74. Академічна відповідальність за порушення академічної доброчесності.
75. Забезпечення прав особи, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється в порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60–100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

0–59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Тоцька О. Л. Основи наукових досліджень та академічної доброчесності [Електронний ресурс] : [електрон. дистанц. курс для студентів] / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т економіки та управління. – Електрон. дані. – [Луцьк] : ВНУ ім. Лесі Українки, 2023. – Режим доступу: авторизований. – Назва з екрана. – Дистанц. курс в навч. середовищі LMS MOODLE.
2. Тоцька О. Л. Основи наукових досліджень та академічної доброчесності [Електронне видання]: метод. вказівки до практ. занять. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 60 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22975>.
3. Тоцька О. Л. Основи наукових досліджень та академічної доброчесності [Електронне видання]: метод. вказівки до самост. роботи. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 72 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/23423>.
4. Кодекс академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки. *Наука та інновації-Волинський національний університет імені Лесі Українки*: веб-сайт. URL: <https://cutt.ly/eBfiV7Y>.
5. Про академічну доброчесність: Закон України (проект). URL: <https://surl.li/wcgogn>.
6. Totska O. L. Financial aspects of scientific activity of higher education institutions in the regions of Ukraine and strategy of commercialization of its results [Фінансові аспекти наукової діяльності закладів вищої освіти в регіонах України та стратегування комерціалізації її результатів]. *Journal of Management & Technology [Revista Gestão & Tecnologia]*, Special Edition. 2022. Vol. 22. P. 34–57. URL: <https://revistagt.fpl.emnuvens.com.br/get/article/view/2399/1321>.
7. Totska O. Financing of scientific work in agricultural universities of Ukraine [Фінансування наукової роботи в аграрних університетах України]. *Scientific Papers. Series «Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development»*. 2023. Vol. 23, Issue 1. P. 829–836. URL: https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.23_1/Art87.pdf.
8. Totska O. L. Nobel Prize in Economics: retrospective analysis and prediction of laureates [Нобелівська премія з економіки: ретроспективний аналіз і прогнозування лауреатів]. *Journal of Management & Technology [Revista Gestão & Tecnologia]*. 2023. Vol. 23, No. 2. P. 10–28. URL: <https://revistagt.fpl.emnuvens.com.br/get/article/view/2616/1428>.
9. Totska O. Benchmarking as a tool for assessing the quality of research management of students in agricultural universities of Ukraine [Бенчмаркінг як інструмент оцінювання якості керівництва науковою роботою здобувачів освіти в аграрних університетах України]. *Scientific Papers. Series «Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development»*. 2023. Vol. 23, Issue 4. P. 857–862. URL: https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.23_4/Art85.pdf.
10. Totska O. Monitoring the development of entrepreneurial activity of Ukrainian higher education institutions in the scientific field [Моніторинг розвитку підприємницької діяльності українських закладів вищої освіти в науковій сфері]. *National Interest*. 2024. Vol. 3. No. 14. P. 14–28. URL: <https://sc01.tci-thaijo.org/index.php/NIT/article/view/240762/163954>.
11. Totska O. The schemes of the academic dishonesty in scientific publication activities and measures to prevent them [Схеми академічної недоброчесності у науковій публікаційній діяльності та заходи їх запобігання]. *National Interest*. 2025. Vol. 5. No. 19. P. 22–33. URL: <https://sc01.tci-thaijo.org/index.php/NIT/article/view/241236/164035>.
12. The Sveriges Riksbank Prize in Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel. URL: <https://www.nobelprize.org/prizes/economic-sciences/>.
13. Наукова періодика України. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*: веб-сайт. URL: <https://cutt.ly/X1m9Oq7>.
14. Статистична інформація. *Державна служба статистики України*: веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.